

Bijlage 4: Risicotabel

	Risico lager dan in begroting 2015
	Gelijkblijven risico ten opzichte van begroting 2015
	Hoger risico (of nieuw) dan in begroting 2015

Risico's	Bedrag
Hoog risico	
1	Ontwikkeling gemeentefonds
	1.000 structureel
	<i>De gemeentefondsuitkering bedraagt in 2015 bijna € 47 miljoen en is daarmee de belangrijkste bron van inkomsten. Met € 24,7 miljoen is de algemene uitkering het grootste bestandsdeel. Dit is ook het deel waarover het grootste risico wordt gelopen. De uitkering sociaal domein (integratieuitkeringen in het kader van de decentralisaties) bedragen circa € 18,2. De overige decentralisatie- en integratieuitkeringen zijn samen € 3,7 groot. Het risico neemt daarmee ook toe. Voor de algemene uitkering is het risico met name het Rijksbeleid. Bezuinigingen bij het Rijk werken vaak door in de algemene uitkering. Het risico bij de integratieuitkeringen in het kader van de decentralisaties ligt met name bij het omzetten van het verdeelmodel van historische bedragen naar een objectief model. Daarnaast wordt het fonds periodiek herijkt. Vooral nog lijkt de herijking die in 2015 plaats gaat vinden en gaat gelden vanaf 2016 voor de gemeente Hellendoorn positief uit te vallen.</i>
2	Decentralisaties
	500 structureel
	<i>In 2014 zijn de budgetten bekend gemaakt voor de decentralisaties die per 1 januari 2015 zijn ingevoerd. Er zijn in 2014 rondrekeningen gemaakt op basis van de zogenaamde Vektis-cijfers; dit zijn historische gegevens over de jaren 2011 en 2012 (Jeugd) c.q. 2012 en 2013 (Wmo). Deze jaren waren ook de basisjaren die de Rijksoverheid gebruikte bij de opbouw van de middelen in het gemeentefonds. De werkelijkheid zal vanaf 2015 naar alle waarschijnlijkheid anders zijn, dus daar lopen we risico. Inmiddels gaan er hardnekkige geruchten dat de Rijksoverheid het jaar 2014 gaat gebruiken als basisjaar voor het gemeentefonds, waarbij in dat jaar veel lagere kosten AWBZ/Jeugd waren die vanaf 2015 naar gemeenten gaan, terwijl dat deel van de kosten die bij het Rijk blijft hoger was. Dit betekent dat er een uitname uit het gemeentefonds plaatsvindt en dit wordt dan overgeheveld naar de Rijksbegroting. De VNG heeft al via een brief gereageerd naar het ministerie dat hier sprake is van onbehoorlijk bestuur omdat tijdens de rit de spelregels worden gewijzigd. Overigens is het zo dat als deze ontwikkeling ook daadwerkelijk heeft plaatsgevonden en dit een structureel correct beeld is dat wij eenzelfde bedrag besparen in de uitgavensfeer. Bovendien worden de budgetten de komende jaren verlaagd én anders verdeeld, terwijl we nu nog geen zicht hebben op de ontwikkelingen van deze open-einde regelingen. Overigens hebben wij wel afgesproken dat mee- en tegenvallers binnen het Sociaal Domein ook binnen dat Sociaal Domein blijven. Daarvoor is een reserve Sociaal Domein ingesteld.</i>
3	Exploitatie bedrijventerrein Het Lochter III
	3.250 incidenteel
	<i>Door de economische recessie stagneren de grondverkoop al enkele jaren. De boekwaarde op 1 januari 2015 bedraagt ruim € 18,8 miljoen, het risico is dan ook fors. Hellendoorn deelt voor 40% in een eventueel verlies. De andere participanten voor 60%. Door vertraging in de uitgifte verwachten wij een verlies op deze exploitatie. Voor het gemeentelijke deel is een voorziening getroffen van € 1,5 miljoen.</i>
4	Exploitatie woningbouwlocatie Kruidenwijk-Zuid fase 1
	1.000 incidenteel
	<i>De grondverkoop stagneren nog steeds als gevolg van de economische recessie. De verlaging van de kavelprijzen en het lichte herstel van de huizenmarkt leidt tot extra interesse, maar nog niet tot substantieel meer verkopen. Met de marktpartijen zitten we nog steeds in een mediationstraject over de afname van kavels. De boekwaarde begin 2015 bedroeg circa € 4,4 miljoen.</i>
5	Exploitatie woningbouwlocatie Hellendoorn-Noord fase 1
	640 incidenteel
	<i>Door de economische recessie stagneren de grondverkoop. De kavelprijzen en de fasering staan onder druk. Bij de herziening 2014 is fase 2a afgewaardeerd tot agrarische waarde. Hiermee zijn de risico's die we hier lopen fors ingeperkt. De boekwaarde van fase 1 is aan het begin van 2015 ruim € 3,8 miljoen.</i>
6	Soweco
	280 structureel
	<i>In 2014 zijn de budgetten betreffende de Participatiewet en de WSW 'oude stijl' bekend gemaakt voor de komende jaren. Vanaf 1-1-2015 kwam de oude regeling WSW te vervallen. Het bestand van WSW'ers zal door natuurlijk verloop in de loop der jaren uiteindelijk met tweederde krimpen. De afbouw van het aantal WSW'ers en de tevens krimpende budgetten vormen een risico voor de gemeenschappelijke regeling Soweco. Op bestuurlijk niveau heeft er in september 2014 een werkconferentie plaatsgevonden. Dit heeft geresulteerd in het instellen van drie werkgroepen die zich gaan buigen over de mogelijkheden voor een Soweco nieuwe stijl. Dit betekent onder andere het proberen aan te boren van nieuwe markten en het intensiveren van het aandeel in bestaande markten. Het risico zit in de vraag in hoeverre Soweco daadwerkelijk in staat is in de toekomst toe te groeien naar een versoberde exploitatie. Bij de begroting 2015 was dit risico nog niet expliciet in beeld. Voor 2015 verwachten we op dit onderdeel geen tekorten.</i>

Risico's		Bedrag
7	Invulling / realisatie voorgenomen bezuinigingen <i>Sinds 2009 is op verschillende beleidsvelden fors bezuinigd. Veel daarvan is op dit moment al concreet ingevuld. Ook voor de komende jaren staan verdere maatregelen gepland. Deels als taakstelling, deels als concrete maatregel. Gezien alle bezuinigingen tot nu toe is de realisatie een zware opgave. De voorgenomen maatregelen lopen uiteen van bezuinigingen op personeel tot het realiseren van aanbestedingsvoordelen en de verkoop van vastgoed. Het genoemde risico is qua omvang toegenomen ten opzichte van de begroting 2015: destijds was het risico een inschatting. Momenteel betreft de € 1,1 miljoen de nog niet (structureel) gerealiseerde taakstelling.</i>	1.100 structureel
8	Personeel <i>De afgelopen jaren is er stevig bezuinigd op personeel. Hierdoor neemt de werkdruk fors toe, mede omdat er nauwelijks taken zijn geschrapt en er ook nieuwe taken bij zijn gekomen. De kans op het maken van fouten neemt toe, met alle financiële risico's van dien. Tot op heden zijn nog geen gedwongen ontslagen gevallen. Indien die zich voordoen zal er sprake zijn van wachtgeld. Deze kunnen zich ook voordoen bij (voormalig) gesubsidieerde instellingen. Door hogere werkdruk nemen de kansen op een hoger ziekteverzuim toe. De crisis maakt dat mensen angstvallig op hun oude werkplek blijven, vooral de wat oudere medewerkers. Hierdoor vergrijsst het personeelsbestand. Omdat de overheid niet als 'flitsende' werkgever te boek staat, bestaat de kans dat er op korte termijn een tekort aan gekwalificeerd personeel ontstaat. Ook herzieningen van CAO-afspraken en belasting- en pensioenmaatregelen hebben altijd forse financiële consequenties voor de begroting.</i>	300 structureel
9	Bouwleges/actueel houden bestemmingsplannen <i>De aanhoudende crisis zorgt voor minder inkomsten uit bouwleges. De kans bestaat dat de ondergrens door de crisis nog steeds niet bereikt is. Er zijn ontwikkelingen dat voor bepaalde bouwwerken geen vergunning meer hoeft te worden aangevraagd. Dit zal ook een negatief effect op de opbrengsten hebben. In deze bestuursrapportage wordt met een lagere opbrengst van € 134.000,-- rekening gehouden. De meerjarige consequenties worden bij de begroting 2016 in beeld gebracht. De gemeente is gehouden aan het bijstellen van een bestemmingsplan 1x in de 10 jaar. Als dit niet op tijd gebeurt, mag er geen bouwleges geheven worden. De kans dat dit aan de orde komt, is erg gering.</i>	150 structureel
10	Voorgenomen projecten zonder toereikend krediet <i>De komende jaren willen we starten met een aantal projecten waarvoor de financiële middelen in (zeer) beperkte mate beschikbaar zijn gesteld (Herinrichting Grotestraat, ontsluiting Lochter op N35). Gelijktijdig zien we echter dat er al verwachtingen leven bij direct betrokkenen. Ook voor de gewenste afronding van de F35 richting Dalzicht is nog geen budget beschikbaar.</i>	200 structureel
Gemiddeld risico		
11	Open einde regelingen: Wmo-verstrekkings en hulp bij het huishouden, bijstand, leerlingvervoer, bijzondere bijstand <i>Het beroep dat de burger kan doen op open einde regelingen is niet gelimiteerd. Dit kan resulteren in mee- en tegenvallers. In deze bestuursrapportage is het beeld van de jaarrekening 2014 vertaald (verlaging Wmo-uitgaven en verlaging budget leerlingvervoer). Door de verlaging van de budgetten nemen de risico's toe. Bovendien is de meest recente informatie rondom het voorlopig budget van de BUIG meegenomen. We houden de vinger aan de pols.</i>	200 structureel
12	Vennootschapsbelasting <i>Met ingang van 2016 worden gemeenten voor hun ondernemersactiviteiten aangeslagen voor vennootschapsbelasting op hun winsten. In 2015 zal hierop een screening van de gemeentelijke organisatie moeten plaatsvinden, zodat er ultimo 2015 een openingsbalans klaar ligt. De financiële effecten kunnen fors zijn, maar zijn momenteel niet in te schatten.</i>	p.m.
13	Pensioenvoorziening wethouders (APPA) <i>Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de pensioenopbouw van hun wethouders. Het is wethouders bovendien toegestaan de elders opgebouwde pensioenrechten in te brengen bij de gemeente. Voor de gemeente brengt dat extra kosten met zich mee. Daarnaast is de hoogte van de pensioenvoorziening die getroffen moet worden erg afhankelijk van de rentevoet. Onze accountant stelt bij de jaarrekening 2014 dat wij de voorziening APPA € 300.000,-- te laag hebben verantwoord en adviseert daarnaast € 200.000,-- bij te storten omdat zij dit een realistischer niveau achten.</i>	500 incidenteel
14	Onderhoud kapitaalgoederen (gebouwen, wegen, riolering, bruggen, speelplaatsen) <i>De meeste kapitaalgoederen in de gemeente Hellendoorn zijn voldoende onderhouden. Bij de gemeentelijke gebouwen is nog geen sprake van achterstallig onderhoud. Het onderhoudsniveau op de infrastructuur is door bezuinigingen naar beneden bijgesteld. Zeker op de wat langere termijn is dat een nadrukkelijk punt van aandacht. Momenteel vindt een onderzoek plaats welke gemeentelijke gebouwen afgestoten kunnen worden, mede ter beperking van de onderhoudskosten.</i>	300 structureel
15	Leegstandsrisico gemeentelijke accommodaties <i>Als gemeente verhuren we verschillende panden aan derden. Diverse sportaccommodaties worden verhuurd, evenals MFC's De Holtink en De Twijn, Unit 16 van het Nieuw Dunant en diverse ruimtes binnen het Huis voor Cultuur en Bestuur. Op dit moment zijn nog niet alle ruimtes verhuurd. De economische crisis maakt de kans op lagere huuropbrengsten groter.</i>	250 structureel

Risico's		Bedrag
16	Herontwikkeling binnenstedelijke locaties <i>Er resteren nog diverse herontwikkelinglocaties waarvan verwacht wordt dat verkoop of ontwikkeling in 2016 en 2017 plaatsvindt. Het betreffen hier binnenstedelijke locaties zoals de Van den Steen van Ommerenstraat, sporthal Noetsele, Ireneschool en Bernardschool. Of deze ook voor het eind van de planperiode allemaal gerealiseerd kunnen worden tegen de verwachte opbrengst is niet aan te geven. Voor 2015 heeft dit nog geen financiële gevolgen</i>	180 structureel
17	Afwaardering gemeentelijke eigendommen <i>Het onroerend goed is de afgelopen jaren minder waard geworden. Hoewel de vastgoedmarkt zich momenteel iets stabiliseert verwachten we niet dat de bodem in deze regio al helemaal bereikt is. Medio 2015 wordt ons vastgoed weer geïnventariseerd, wat kan leiden tot verdere afwaardering van gemeentelijke eigendommen. Hierover wordt bij de 2e burap gerapporteerd.</i>	800 incidenteel
18	Onderwijshuisvesting <i>Het onderhoud van schoolgebouwen is overgedragen aan de onderwijsinstellingen onder gelijktijdige korting op het gemeentefonds. De gemeente blijft echter verantwoordelijk voor de onderwijshuisvesting. De kosten voor nieuwbouw blijven voor rekening van de gemeente komen. Met extra wensen voor nieuwbouw is, naast de Elimschool, geen rekening gehouden.</i>	400 structureel
19	Garantstelling op projecten van derden <i>We staan garant voor bepaalde meerkosten van ongelijkvloerse aansluitingen en kruisingen met de RW35 tot een maximum van € 1 miljoen waarvoor deels financiële dekking is. Tevens staan we garant voor een tekort op het Kulturhus in Daarlerveen. We verwachten hier een tekort. In de tweede helft van 2015 wordt u hierover geïnformeerd.</i>	100 structureel
21	Treasury / schuldenpositie <i>Begin 2015 was voor € 139 miljoen aan langlopende geldleningen opgenomen. Jaarlijks wordt daarvan zo'n € 14 miljoen gehefinancierd. Voor nieuw op te nemen geldleningen gaan we op dit moment in de begroting en meerjarenramingen uit van een rente van gemiddeld 3%. De werkelijke rente ligt hier nog altijd fors onder. Met het aantrekken van de economie neemt ook de kans toe dat de rente gaat stijgen.</i>	150 structureel
Laag risico		
20	Planschade en overige juridische claims <i>Het wijzigen van bestemmingsplannen kan resulteren in het moeten uitkeren van planschadevergoedingen. Veelal kunnen deze weer in rekening gebracht worden bij de aanvrager van de bestemmingsplanwijziging. Dit geldt uiteraard niet voor wijzigingen die de gemeente op eigen initiatief doorvoert. Op allerlei terreinen waar regelgeving wordt vastgelegd en overeenkomsten worden gesloten, liggen juridische risico's op de loer. We</i>	250 structureel
22	Demografische ontwikkelingen <i>De te verwachten demografische ontwikkeling binnen onze gemeente zal invloed hebben op diverse beleidsterreinen. Zo zal vergrijzing, ontgroening en de daling van het aantal inwoners gevolgen hebben op het gebruik van de Wmo en jeugdzorg, onderwijshuisvesting, (sport)verenigingen, woningbouwlocaties, etc. De exacte consequenties zijn nog moeilijk in te schatten, maar de financiële en maatschappelijke gevolgen kunnen fors zijn.</i>	p.m.
23	Garantstellingen op leningen en rechtstreekse leningen aan derden <i>De gemeente heeft nog enkele verstrekte geldleningen aan stichtingen/verenigingen openstaan, naast de hypotheek aan ambtenaren. De risico's rond deze leningen zijn beperkt en nemen jaarlijks af. Ook het renterisico is hier beperkt. Daarnaast staat de gemeente in de 2e en 3e lijn als achtervang garant bij de Nationale HypotheekGarantie en het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Ondanks de huidige crisis kunnen deze organisaties de tekorten in 2015 nog zelf opvangen. Bij aanhoudende economische malaise kunnen ook de gemeenten aangesproken worden.</i>	500 structureel
24	Materiële schade, fraude en digitale beveiliging <i>Veel eigendommen van de gemeente zijn verzekerd. Soms weegt de verzekeringspremie echter niet op tegen de schade die af en toe geleden wordt. O.a. de schade door vandalisme is slechts tegen hoge kosten te verzekeren. Vaak kunnen de kosten binnen de beschikbare budgetten worden gedekt. De gemeente is uitvoerende instantie voor een grote diversiteit aan regelingen. Voor een deel zijn wij hierbij afhankelijk van gegevens die de aanvrager of betaler van de regeling zelf indient. Doordat derden zelf gegevens moeten verstrekken die rechtstreeks van invloed zijn op de hoogte van de uitkering dan wel de hoogte van een te betalen bijdrage, bestaat de mogelijkheid dat van de regeling misbruik of oneigenlijk gebruik gemaakt wordt. Daarnaast bestaat de mogelijkheid van fraude. Zowel intern als extern. Gemeenten kennen omvangrijke digitale gegevensbestanden. Deels voor eigen gebruik en deels voor tal van andere (overheids)instanties (waaronder de verschillende basisregistraties). De informatie dient juist en actueel te zijn. Als de kwaliteit onvoldoende is kunnen we daar op worden aangesproken. Daarnaast bestaat het risico dat persoonlijke gegevens van burgers en bedrijven in verkeerde handen komt.</i>	100 structureel
25	Inzameling afval – contract Twence <i>De Twentse gemeenten hebben een contract met afvalverwerker Twence om jaarlijks 220.000 ton afval aan te leveren. De goede afvalscheidings- en recyclingresultaten hebben tot gevolg dat we niet aan deze leveringsverplichting kunnen voldoen. In de praktijk heeft dat nog niet tot boetes geleid, omdat vanuit het buitenland voldoende afval ter verbranding wordt aangeboden</i>	50 structureel